

Utbildningsutskottets betänkande

1983/84: 22

om förskolläraryrket och fritidspedagogutbildning samt anslag till utbildning för undervisningsyrket (prop. 1983/84: 40 och prop. 1983/84: 100)

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen dels i proposition 1983/84: 40 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m., bilaga 6 punkt 5 delvis, dels i proposition 1983/84: 100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnittet Högskola och forskning punkt D 11 (s. 234–243) samt yrkanden i motioner som rör ifrågavarande regeringsförslag.

Propositionerna

Regeringen har i proposition 1983/84: 40 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m., föreslagit riksdagen att godkänna vad som i propositionen har förordats i frågan om minskningar av planeringsramar för förskolläraryrket och fritidspedagoglinjerna.

Vidare har regeringen i proposition 1983/84: 100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkten D 11 föreslagit riksdagen att

1. fastställa planeringsramar enligt vad som har förordats i proposition 1983/84: 100.
2. till Utbildning för undervisningsyrket för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 757 548 000 kr.

Motionerna

1983/84: 86 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

16. att riksdagen beslutar att minskningen av planeringsramar för förskolläraryrket och fritidspedagoglinjerna sker enligt vad som anförts i motionen,

17. att riksdagen beslutar godkänna vad som i motionen anförts om minskning av planeringsramarna för vissa utbildningar i Uppsala.

1983/84: 92 av Lars Ahlmark (m) och förste vice talman Ingegerd Troedsson (m) vari yrkas att riksdagen med avslag på proposition 1983/84: 40

beslutar godkänna vad som i motionen förordats i fråga om planeringsramar för förskolläro- och fritidspedagoglinjerna.

1983/84: 95 av Gunhild Bolander m. fl. (c, m, s) vari yrkas att riksdagen beslutar att upprätthålla Visbys status av högskoleort i enlighet med det anförda.

1983/84: 97 av Rune Carlstein (s) och Lahja Exner (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av fritids- och förskolläro- utbildningen i Borås samt att motsvarande besparing sker genom en minskning av antalet utbildningsplatser på orter där utbildnings- och regionalpolitiska konsekvenser blir mindre kännbara.

1983/84: 100 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

32. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskoleutbildning på Gotland,

33. att riksdagen godkänner vad i motionen anförts rörande förskolläro- linjen i Borås,

34. att riksdagen godkänner de åtgärder som föreslås i motionen för att behålla en forskningsanknuten förskolläro- och fritidspedagogutbildning i Uppsala.

1983/84: 101 av Arne Gadd m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fritids- och förskolläro- utbildningen i Uppsala,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande alternativa besparingar vid Uppsala universitet.

1983/84: 109 av Elver Jonsson (fp) vari yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag vad avser förskolläro- och fritidspedagogutbildningen vid högskolan i Borås.

1983/84: 110 av Sture Korpås (c) och Rosa Östh (c) vari yrkas att riksdagen avvisar regeringens förslag om nedläggning av fritidspedagog- och förskolläro- linjerna i Uppsala.

1983/84: 112 av Hans Nyhage (m) och Arne Svensson (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår förslaget om en nedläggning av fritidspedagogutbildningen och förskolläro- utbildningen vid högskolan i Borås,

2. att riksdagen beslutar att en begränsning av de ifrågavarande utbildningarna skall ske i enlighet med vad som anges i motionen.

1983/84: 133 av Inger Josefsson (c) och Lennart Brunander (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att avvisa regeringens förslag att lägga ned förskolläro- och fritidspedagogutbildningen vid högskolan i Borås.

1983/84: 150 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1983/84: 40 vad avser nedläggning av fritidspedagog- och förskollärlinjer vid universitetet i Uppsala, högskolan i Borås och lärarhögskolans i Stockholm utbildning av förskollärare i Visby.

1983/84: 355 av Jörgen Ullenhag m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ämneslärarlinjen bör omfatta 180 poäng i de speciella fall då finska, ryska, spanska, portugisiska, italienska, grekiska eller kinesiska utgör tredje ämnet på linjen.

1983/84:440 av Björn Samuelson (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag om att utbildningsarvode återigen skall utgå till lärarstuderande på i motionen nämnda lärarlinjer.

1983/84: 993 av Marie-Ann Johansson (vpk) och Björn Samuelson (vpk)
vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen beslutar att med ändring i proposition 1983/84: 100 under anslaget Utbildning för undervisningsyrken anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr., förhöjt belopp avseende utbildning av lärare i datakunskap.

1983/84: 1004 av Rune Ångström (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att en påbyggnadslinje i bioteknik med 10 nybörjarplatser inrättas vid Umeå universitet och att kostnaden för utbildningen finansieras genom neddragning av speciallärarutbildningen, grupp 1.¹

1983/84: 1697 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om inriktningen av en förändrad klasslärautbildning.

1983/84: 1717 av Gunnel Liljegren (m) och Birgitta Rydle (m) var yrkas att riksdagen uttalar sig för att åtgärder i enlighet med motionen vidtas vid lokaliseringen av nya utbildningar i syfte att häva den regionala obalansen i Stockholms län.¹

1983/84: 1731 av Magnus Persson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare.

1983/84:2016 av Ulf Adelsohn m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

28. att riksdagen hos regeringen begär förslag till förändringar av lärarutbildningen enligt de riktlinjer som anges i motionen.

¹ Yrkandet behandlas även i annat betänkande.

[†]1 Riksdagen 1983/84, 14 saml. Nr 22

29. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om samverkan i utbildningen av förskollärare och klasslärare.

37. att riksdagen beslutar minska planeringsramarna för vissa högskoleutbildningar med inriktning mot den offentliga sektorn på sätt som angivits i motionen i vad avser förskollärlinjen, fritidspedagoglinjen, mellanstadielärlinjen och ämneslärlinjen.

1983/84: 2055 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till socialutskottet remitterade motionen 1983/84: 2054 — yrkas att riksdagen uttalar sig för och hos regeringen hemställer om förslag innebärande att utbildningen för förskollärare och fritidspedagoger samordnas varvid utbildningstiden förlängs till fyra år, med varvad teori och praktik.

1983/84: 2056 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen med ändring i proposition 1983/84: 100 under anslaget Utbildning för undervisningsyrken anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 8 milj. kr. förhöjt belopp.

2. att riksdagen uttalar att utbildningskapaciteten för personal inom barnomsorgen bör anpassas till den fortsatta utbyggnaden.

3. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till en enhetlig utbildning för all personal inom barnomsorgen.

1983/84: 2289 av Lars Andersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en gemensam grundutbildning för barnomsorgspersonal.

1983/84: 2309 av Sigvard Persson (c) och Jan Hyttring (c) vari yrkas att riksdagen beslutar begära att regeringen gör en översyn av vissa utbildningsarvoden i enlighet med vad i motionen anförts.

1983/84: 2319 av Björn Samuelson (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag om att vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare i Karlstad snarast kan starta.

1983/84: 2534 av Karin Andersson m. fl. (c) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till socialutskottet remitterade motionen 1983/84: 2531 såvitt nu är i fråga — yrkas

3. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att frågan om lärarutbildning i ämnet "svenska som främmande språk" snarast löses.

Remissyttrandena

Utskottet har inhämtat yttrande över proposition 1983/84: 40 bilaga 6 punkt 5 jämte vissa motioner i ärendet från vissa myndigheter (jfr UbU 1983/84: 21 s. 4). Yttranden över förskolläraryrket och fritidspedagogutbildningen har avgivits av universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) och byggnadsstyrelsen. Yttrandena i denna del är fogade som bilaga till detta betänkande.

Utskottet

Utskottet behandlar i det följande dels planeringsramarna för budgetåret 1984/85 för de olika lärarutbildningslinjerna m. m., dels vissa andra lärarutbildningsfrågor.

Planeringsramar m. m.

Planeringsramarna är innevarande budgetår för fritidspedagoglinjen 1 078 och för förskolläraryrket 3 492 nybörjarplatser. Ramarna har minskats de senaste åren. Budgetåret 1981/82 var antalet nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen 1 302 och på förskolläraryrket 4 614.

Universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) föreslår för budgetåret 1984/85 en minskning med 12 platser på fritidspedagoglinjen. För förskolläraryrket föreslås en minskning med 240 platser fördelad på åtta av de 19 högskoleenheter utbildningen bedrivs vid.

Såväl bland fritidspedagoger som bland förskollärare har de senaste åren uppstått en betydande arbetslöshet. I proposition 1983/84: 40 anges att vid mättillfället i juli 1983 var drygt 700 fritidspedagoger och drygt 3 100 förskollärare anmälda som kvarstående arbetssökande vid månadens slut.

I proposition 1983/84: 40 förordas att fritidspedagog- och förskolläraryrket vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås avvecklas fr. o. m. den 1 juli 1984. Vidare förordas att utbildningen av förskollärare i Visby, vilken anordnas av högskolan för lärarutbildning i Stockholm, läggs ned. Planeringsramarna minskas därmed enligt regeringens förslag för fritidspedagoglinjen med 120 platser – 90 i Uppsala och 30 i Borås – och för förskolläraryrket med 354 platser – 174 i Uppsala, 120 i Borås och 60 i Visby. Besparingen beräknas till ca 20 milj. kr. per år efter avvecklingsperioden. I proposition 1983/84: 100 föreslås riksdagen fastställa planeringsramar som överensstämmer med förslagen i proposition 1983/84: 40 (958 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen och 3 138 på förskolläraryrket).

Regeringens förslag beträffande förskolläraryrket och fritidspedagogutbildningarna avvisas i motionerna 1983/84: 86 (yrkandena 16 och 17), 1983/84: 92, 1983/84: 95, 1983/84: 97, 1983/84: 100 (yrkandena 32, 33 och 34),

1983/84: 101, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112, 1983/84: 133 och 1983/84: 150. I vissa av de nämnda motionerna redovisas alternativa besparingsförslag som innebär minskade planeringsramar för förskolläraryrket och fritidspedagogutbildningarna på andra orter eller för annan lärarutbildning. I motion 1983/84: 2056 (yrkandena 1 och 2) yrkas oförändrad utbildningskapacitet och lokalisering beträffande dessa utbildningar jämfört med innevarande budgetår.

I den under allmänna motionstiden år 1984 väckta motionen 1983/84: 2016 (yrkande 29) anføres att samverkan bör eftersträvas i utbildningen av förskollärare och klasslärare, framför allt när det gäller metodik och pedagogik. Utbildningen av dessa lärarkategorier bör därför förläggas till samma studierter.

Utskottet vill med anledning av föreliggande förslag anföra följande.

UHÄ har avgivit yttrande över proposition 1983/84: 40. UHÄ anser att det bör finnas kvar 102 nybörjarplatser på förskollärlinjen och 30 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen i Uppsala samt 72 nybörjarplatser på förskollärlinjen och oförändrat 30 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen i Borås. Beträffande Visby föreslås att beslut fattas om nedläggning av utbildningen fr. o. m. budgetåret 1985/86 och att utbildningen skärs ned med 30 nybörjarplatser budgetåret 1984/85. I syfte att nå samma totala antal nybörjarplatser i riket för nämnda utbildningar som i proposition 1983/84: 40 förutsätter UHÄ samtidigt en motsvarande minskning vid andra högskolor. Dessa minskningar berör högskoleenheterna i Stockholm, Falun-Borlänge, Örebro, Lund-Malmö, Luleå, Eskilstuna-Västerås, Gävle-Sandviken, Linköping, Kristianstad och Göteborg. En minoritet i UHÄ:s styrelse, bestående av universitetskanslern och tre ledamöter, förordar i en reservation att beslut nu fattas om att förskolläraryrket och fritidspedagogutbildningarna i Borås och Visby skall läggas ned. Enligt minoriteten bör sammanlagt 102 nybörjarplatser på förskollärlinjen och 30 på fritidspedagoglinjen finnas kvar i Uppsala.

Utskottet vill erinra om att UHÄ i sin anslagsframställning för budgetåret 1984/85 (jfr prop. 1983/84: 40 bil. 6, s. 12) gjort den bedömningen att förslag om en allmän uttunning av verksamheten måste avvisas som en väg att uppnå anbefallda sparmål om 2%. UHÄ fann för sin del att ett nedskärningsprogram av sådan storlek till en betydande del måste rymma förslag som innebär att all verksamhet inom ett visst område vid en högskoleenhet läggs ned.

Enligt utskottets uppfattning är den nuvarande dimensioneringen av förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen för stor. Mycket pekar mot att dessa utbildningar under den närmaste tiden måste minskas långt mer än vad som tidigare ansetts nödvändigt. Förskolläraryrket anordnas f. n. vid 19 högskoleenheter och fritidspedagogutbildning vid 17. Föredragande statsrådet anför som sin mening att strävandena till en ökad samverkan mellan barnomsorgs- och klasslärarutbildningarna bör fortsätta och

utvecklas ytterligare och att en minskning av planeringsramarna för barnomsorgsutbildningarna därför i första hand bör göras vid enheter där klasslärarutbildning inte finns. Utskottet delar denna uppfattning. Klasslärarutbildning anordnas varken i Uppsala eller Borås. Mot denna bakgrund och av besparingsskäl tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1983/84: 40 att börja avveckla fritidspedagog- och förskollärlinjerna vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås redan fr. o. m. den 1 juli 1984. Dessutom tillstyrker utskottet att antagningen till utbildningen av förskollärare i Visby, vilken anordnas av högskolan för lärarutbildning i Stockholm, upphör från samma tidpunkt. Planeringsramarna minskas därmed för fritidspedagoglinjen med 120 platser – 90 i Uppsala och 30 i Borås – och för förskollärlinjen med 354 platser – 174 i Uppsala, 120 i Borås och 60 i Visby. Samtidigt avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 86 yrkandena 16 samt 17 i denna del, 1983/84: 92, 1983/84: 97, 1983/84: 100 yrkandena 33 samt 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkandena 1 samt 2 i denna del, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112, 1983/84: 133, 1983/84: 150 och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar. Yrkande 29 i motion 1983/84: 2016 är tillgodosett genom föredragande statsrådets uttalande i proposition 1983/84: 40 om värdet av samverkan mellan barnomsorgs- och klasslärarutbildningarna, varför yrkandet avstyrks.

Vad gäller frågan om alternativ utbildning på Gotland hänvisar utskottet till det planeringsarbete som pågår inom regionstyrelsen i Stockholms högskoleregion och avstyrker motionerna 1983/84: 95 och 1983/84: 100 yrkande 32.

Enligt motion 1983/84: 2016 (yrkande 37 i denna del) bör antalet nybörjarplatser för förskollärläro- och fritidspedagogutbildningarna minskas mer än vad som föreslås i propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100, nämligen med ytterligare 390 nybörjarplatser för budgetåret 1984/85. I motion 1983/84: 2056 (yrkandena 1 och 2 i dessa delar) föreslås en ökning av förskollärläro- och fritidspedagogutbildningen med 354 platser och fritidspedagogutbildningen med 120 platser jämfört med regeringens förslag.

Utskottet finner inte skäl föreligga för att nu föreslå andra förändringar på de aktuella lärarutbildningslinjerna än dem som regeringen föreslagit i propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100. Riksdagen bör därför avslå motionerna 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar samt fastställa de av regeringen i proposition 1983/84: 100 föreslagna *planeringsramarna* för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen.

I motion 1983/84: 2016 (yrkande 37 i denna del) föreslås att antalet nybörjarplatser på mellanstadielärlinjen skall minskas med 60 och på ämneslärlinjen med 100.

Enligt motion 1983/84: 86 (yrkande 17 i denna del), 1983/84: 100 (yrkande 34 i denna del) och 1983/84: 101 (yrkande 2 i denna del) bör vid universitetet i Uppsala vårdlärlinjen om 30 poäng minskas med 96 nybörjarplatser.

ämneslärarlinjens avslutande praktisk-pedagogiska utbildning om 40 poäng med 60 platser och hushållslärarlinjen med 12 platser.

I motion 1983/84: 1004 (yrkande 1 i denna del) föreslås viss minskning av planeringsramen för speciallärarlinjen vid universitetet i Umeå för att finansiera annan utbildning vid universitetet.

Utskottet erinrar om att regeringen i proposition 1983/84: 100 föreslagit en minskning av antalet platser på ämneslärarlinjens avslutande praktisk-pedagogiska utbildning med 75. Enligt utskottets mening bör riksdagen avslå motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del och 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och – för alla andra linjer inom utbildningssektorn än förskolläro- och fritidspedagoglinjerna – fastställa planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1983/84: 100.

I motionerna 1983/84: 1731 och 1983/84: 2319 begärs att en *vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare* skall anordnas vid högskolan i Karlstad.

Vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare sker nu vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm (24 platser) och vid högskolan i Kristianstad (30 platser). En ytterligare utökning av försöksverksamheten bör anstå tills resultat av påbörjad försöksverksamhet föreligger. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen avslår motionerna 1983/84: 1731 och 1983/84: 2319.

Medelsanvisning

I motion 1983/84: 993 (yrkande 2) begärs att riksdagen med ändring av proposition 1983/84: 100 till anslaget Utbildning för undervisningsyrken anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt belopp avseende utbildning av lärare i datakunskap.

Utskottet hänvisar till vad som anförts i ärendet i betänkandet UbU 1983/84: 18 och avstyrker motion 1983/84: 993 yrkande 2. Likaså avstyrker utskottet med hänvisning till vad som anförts i det föregående motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del och föreslår att riksdagen till Utbildning för undervisningsyrken för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 757 548 000 kr.

Övriga frågor

Enligt motion 1983/84: 1717 (i denna del) bör en inventering göras rörande de möjligheter som den södra delen av *Stockholms län* erbjuder i fråga om bl. a. lärarutbildning för hemspråksundervisningen.

Det ankommer på högskolan för lärarutbildning i Stockholm och regionstyrelsen i Stockholm att göra inventeringar av det slag som föreslås i motionen. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 1983/84: 1717 i denna del.

UHÄ reviderar f. n. utbildningsplanen för de olika *ämneslärarlinjerna*. Utbildningen på dessa linjer omfattar 160 poäng varav 120 poäng ämnesteoretiska studier. De ämnesteoretiska studiernas sammanlagda kurser skall till sin omfattning fördela sig enligt följande tre alternativ, nämligen 60+60 poäng, 80+40 poäng eller 60+40 poäng. I det tredje alternativet skall dessutom ingå 20 poäng i ämne som kan ingå i tjänst som lärare i grundskolan eller gymnasieskolan. Studerande, som för sin utbildning valt det tredje alternativet, får av praktiska skäl en pedagogisk och metodisk utbildning även i det tredje ämnet om detta är möjligt. Utbildningsbeviset efter avslutad ämneslärarlinje upptar även det tredje ämnet.

I motion 1983/84: 355 tas den sistnämnda situationen upp. Om den studerande i sin språkvetenskapliga utbildning väljer att studera exempelvis två av ämnena engelska, franska, tyska och latin (60 resp. 40 poäng) och avslutar med ett av ämnena finska, ryska, spanska, portugisiska, italienska, grekiska och kinesiska (20 poäng) bör, menar motionärerna, ramen för de ämnesteoretiska studierna få vidgas med 20 poäng. Studier om 20 poäng i ett språk är nämligen enligt motionärerna helt otillräckliga och inte heller behörighetsgivande för undervisning i ämnet.

Utskottet har med anledning av motionsyrkandet inhämtat följande.

Mot bakgrund av nuvarande prognoser för behovet av lärare i språk anser UHÄ det inte rimligt att till språkvetenskaplig ämneslärarlinje anta studerande i tvåämneskombinationer där ett av språken är t. ex. ryska, italienska eller grekiska. Sådana i skolans undervisning mindre vanligt förekommande språk bör enligt UHÄ i stället kunna väljas som tredje ämne. Enligt ett inom UHÄ utarbetat förslag till ny utbildningsplan för ämneslärarlinjen bör linjenämnd inom ramen för tillgängliga resurser kunna besluta att studerande får förlänga utbildningen på linjen med ytterligare 20 poäng i ett av de i den valda kombinationen ingående ämnena.

Den föreslagna anordningen bör enligt utskottets bedömning göra det möjligt för den som enligt nuvarande bestämmelser avslutar sina studier med enbart 20 poäng i det tredje språket att fullfölja studierna upp till 40 poäng före den avslutande praktisk-pedagogiska utbildningen. Härigenom skapas en viss tillgång på behöriga lärare i de mindre vanliga språken samtidigt som den blivande läraren i sin ämneskombination har åtminstone två språk som är relativt vanligt förekommande i skolans undervisning. En kvantitativt liten men ändå viktig lärarutbildningsfråga kan på sådant sätt få en tillfredsställande lösning.

Utbildningen på ämneslärlärlinjerna är beroende av behörighetsbestämmelserna i skolförordningen för tjänst som lärare. Utskottet utgår från att dessa bestämmelser anpassas till vad utskottet här redovisat om utbildning i vissa språk. Omfattar tjänst tre språk, varav ett är finska, grekiska, italienska, kinesiska, portugisiska, ryska eller spanska bör examen således omfatta kurser om 60+40+40 poäng. Med hänvisning till vad som anförts anser utskottet att yrkandet i motion 1983/84: 355 är tillgodosett. Motion 1983/84: 355 bör därför avslås.

Föregående år beslöt riksdagen (prop. 1982/83: 100, bil. 10, UbU 1982/83: 27, rskr 1982/83: 372) att i besparingssyfte slopa *utbildningsarvodet till lärarstuderande* som efter den 1 juli 1983 påbörjar utbildning på handels- och kontorslärlärlinjen, industri- och hantverkslärlärlinjen och vårdlärlärlinjen.

I två motioner yrkas att regeringen skall vidta åtgärder för att återinföra utbildningsarvodena för de studerande på de nämnda lärarutbildningslinjerna. I motion 1983/84: 440 anfördes att behörighetskraven för tillträde till de aktuella linjerna, nämligen gedigen grundutbildning och många års yrkeserfarenhet, gör det svårt att få sökande till utbildningen. De får svårt att klara sin ekonomi. Många av dem är familjeförsörjare eller har andra ekonomiska åtaganden. Även i motion 1983/84: 2309 anfördes att många som med hänsyn till yrkeskunskaperna är väl skickade för lärarutbildning, kan befaras avstå från utbildningen av ekonomiska skäl.

Regionstyrelsen i Stockholms högskoleregion, länsskolnämnden i Stockholms län och högskolan för lärarutbildning i Stockholm har i skrivelse den 5 mars 1984 till utbildningsutskottet fäst uppmärksamheten på den stora bristen på behöriga yrkeslärare i Stockholms län. Drygt en fjärdedel av yrkeslärarna i Stockholms län är obehöriga. Det anges föreligga särskilda svårigheter att överhuvudtaget rekrytera yrkeslärare inom överhettade branscher som el-tele-området, styr- och reglerteknik och automatiseringsteknik. Som följd av utbildningsarvodets borttagande har många tvingats avbryta eller avstå från lärarutbildning. Löneläget för yrkeslärare inom de branscher där störst brist på lärare råder är ett annat avsevärt hinder för rekrytering till läraryrket.

Utskottet uttalade våren 1983 (UbU 1982/83: 27) att det är angeläget att UHÄ noga följer utvecklingen för att konstatera i vad mån beslutet om slopade arvoden påverkar rekryteringen av lärarstuderande och i så fall hos regeringen aktualiserar de åtgärder som kan befinnas nödvändiga. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 440 och 1983/84: 2309.

I motionerna 1983/84: 2055, 1983/84: 2056 (yrkande 3), 1983/84: 2289 krävs en enhetlig *utbildning för personalen inom barnomsorgen*.

Utskottet erinrar om att regeringen den 20 oktober 1983 har gett UHÄ i uppdrag att utreda frågan om förändringar i fritidspedagog- och förskolläraryrutsbildningarna med utgångspunkt i socialstyrelsens pedagogiska program för förskolan och fritidshemmen. Resultatet av arbetet bör redovisas för regeringen senast i samband med anslagsframställningen för budgetåret 1986/87.

Barnskötarutbildning anordnas i dag i gymnasieskolan. En enhetlig utbildning på högskolenivå för all personal inom barnomsorgen skulle bli mycket kostnadskrävande. Med hänvisning härtill och till nyssnämnda utredningsuppdrag till UHÄ avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 2055, 1983/84: 2056 yrkande 3 och 1983/84: 2289.

I motion 1983/84: 2016 (yrkande 28) hemställs att riksdagen begär förslag till förändringar av lärarutbildningen enligt de riktlinjer som anges i motionen (bl. a. skärpta förkunskapskrav för tillträde till klasslärarutbildning, sammanslagning av nuvarande låg- och mellanstadielärarutbildning, minskad ämnesvidd för lärare i lägre årskurser och oförändrad tidsram för ämneslärarnas ämnesutbildning). Enligt motion 1983/84: 1697 bör riksdagen göra ett tillkännagivande om inriktningen av en förändrad klasslärarutbildning. Ämnet svenska bör förstärkas i utbildningen. Vidare bör klasslärarutbildningen få två inriktningar, en mot de naturorienterande ämnena och en mot de samhällsorienterande. Enligt motion 1983/84: 2534 (yrkande 3) bör frågan om lärarutbildning i svenska som främmande språk snarast lösas.

Sedan början av 1970-talet har vissa högskolor erbjudit tillvalskurser i svenska som främmande språk på låg- och mellanstadielärlinjerna. Fr. o. m. höstterminen 1983 är det möjligt att få utbildning i svenska som andra främmande språk inom ramen för den språkvetenskapliga ämneslärarlinjen. Vidare anordnar högskolorna kurser för skolpersonal i svenska som främmande språk. För läsåret 1984/85 beräknas 20 kurser bli anordnade.

Beredning av frågor om lärarutbildning för grundskolan pågår inom regeringskansliet.

Med hänvisning till vad som redovisats föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1983/84: 1697, 1983/84: 2016 yrkande 28 och 1983/84: 2534 yrkande 3.

Hemställan

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande dels avveckling av förskolläraryr- och fritidspedagoglinjerna vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås samt den del av förskolläraryrutsbildningen i Stockholm som är förlagd till Visby, dels minskning av förskolläraryrutsbildningen

med 354 nybörjarplatser och fritidspedagogutbildningen med 120 nybörjarplatser på dessa orter med avslag på motionerna 1983/84: 86 yrkandena 16 samt 17 i denna del, 1983/84: 92, 1983/84: 95, 1983/84: 97, 1983/84: 100 yrkandena 32 och 33 samt 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkandena 1 samt 2 i denna del, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112, 1983/84: 133, 1983/84: 150, 1983/84: 2016 yrkande 29 och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar godkänner vad som förordats i propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100,

2. att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar fastställer planeringsramar i övrigt för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen i enlighet med vad som har förordats i proposition 1983/84: 100,
3. att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del fastställer planeringsramar i övrigt i enlighet med vad som har förordats i proposition 1983/84: 100,
4. att riksdagen beträffande vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare avslår motionerna 1983/84: 1731 och 1983/84: 2319,
5. att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 100 och med avslag på motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 993 yrkande 2, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del till *Utbildning för undervisningsyrken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 757 548 000 kr.,
6. att riksdagen beträffande inventering av möjligheter till lokalisering av viss lärarutbildning avslår motion 1983/84: 1717 i denna del,
7. att riksdagen beträffande ämneslärlinjen avslår motion 1983/84: 355,
8. att riksdagen beträffande utbildningsarvode åt studerande på vissa lärarutbildningslinjer avslår motionerna 1983/84: 440 och 1983/84: 2309,
9. att riksdagen beträffande utbildning för personalen inom barnomsorgen avslår motionerna 1983/84: 2055, 1983/84: 2056 yrkande 3 och 1983/84: 2289,

10. att riksdagen beträffande förändringar av lärarutbildningen avslår motionerna 1983/84:1697, 1983/84:2016 yrkande 28 och 1983/84:2534 yrkande 3.

Stockholm den 29 mars 1984

På utbildningsutskottets vägnar

GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydén (m), Pär Granstedt (c), Lars Svensson (s), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Björn Samuelson (vpk) och Margot Wallström (s).

Reservationer

1. Förskollärar- och fritidspedagogutbildning i Uppsala, Borås och Visby (mom. 1)

Kerstin Göthberg (c), Pär Granstedt (c) och Jörgen Ullenhag (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet vill" och på s. 7 slutar "yrkande 32" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att man vid universitetet i Uppsala under senare år har ägnat sig åt en intressant kunskapsutveckling avseende barnomsorgsutbildningarna. Man har utvecklat överbryggande kurser för förskollärare och fritidspedagoger och har på ett helt annat sätt integrerat dessa linjer vid universitetet än vad som skett vid övriga universitet. En nedläggning av nämnda utbildningar i Uppsala skulle därför enligt UHÄ få allvarliga konsekvenser för barnomsorgsutbildningarna även vid andra högskolor. Utskottet delar denna bedömning. Utskottet föreslår därför att barnomsorgsutbildningen i Uppsala begränsas men att det där finns kvar 102 platser på förskollärlinjen och 30 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen. Det innebär en minskning med 72 platser på förskollärlinjen och 60 platser på fritidspedagoglinjen.

Beträffande högskolan i Borås förordar utskottet också en minskning av antalet nybörjarplatser i stället för en nedläggning av de aktuella linjerna. Barnomsorgsutbildningarna utgör en väsentlig del av högskolans totala verksamhet. För högskolan i Borås föreslår utskottet i enlighet med UHÄ:s förslag en minimiorganisation för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen med 72 resp. 30 nybörjarplatser. Det innebär en minskning med 48 platser på förskollärlinjen.

För att nå samma totala minskning av antalet nybörjarplatser och samma totala besparing som föreslås i propositionerna bör minskningar av antalet nybörjarplatser göras även på andra orter. Dessa minskningar bör i enlighet med UHÄ:s förslag avse högskoleenheterna i Stockholm, Falun-Borlänge, Örebro, Lund-Malmö, Luleå, Eskilstuna-Västerås, Gävle-Sandviken, Linköping, Kristianstad och Göteborg.

Förskollärarytbildningen i Visby bör avvecklas med början läsåret 1984/85. Vad gäller frågan om alternativ utbildning på Gotland delar utskottet motionärernas uppfattning att det är angeläget att det planeringsarbete som pågår inom regionstyrelsen i Stockholms högskoleregion leder till att det även i fortsättningen anordnas högskoleutbildning på Gotland. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 95 och 1983/84: 100 yrkande 32.

Utskottets förslag innebär totalt för hela landet en minskning med 360 nybörjarplatser på förskollärarytlinjen och 120 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen.

Utskottet föreslår att riksdagen beträffande dels bibehållande av förskolläraryt- och fritidspedagoglinjerna vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås samt avveckling av den del av förskollärarytutbildningen i Stockholm som är förlagd till Visby, dels bibehållande av förskollärarytutbildning med 174 nybörjarplatser och fritidspedagogutbildning med 60 nybörjarplatser i Uppsala och Borås med avslag på propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100 och motionerna 1983/84: 95, 1983/84: 100 yrkande 32, 1983/84: 150, 1983/84: 2016 yrkande 29 och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar samt med bifall till motionerna 1983/84: 86 yrkandena 16 samt 17 i denna del, 1983/84: 92, 1983/84: 97, 1983/84: 100 yrkandena 33 samt 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkandena 1 samt 2 i denna del, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112 och 1983/84: 133 godkänner vad utskottet förordar.

I det följande föreslås vissa särskilda besparingar under anslaget Utbildning till undervisningsyrken. Utskottet ställer sig där bakom det besparingsförslag som har lämnats av universitetet i Uppsala.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen beträffande dels bibehållande av förskolläraryt- och fritidspedagoglinjerna vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås samt avveckling av den del av förskollärarytutbildningen i Stockholm som är förlagd till Visby, dels bibehållande av förskollärarytutbildning med 174 nybörjarplatser och fritidspedagogutbildning med 60 nybörjarplatser i Uppsala och Borås med avslag på propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100 och motionerna 1983/84: 95, 1983/84: 100 yrkande 32, 1983/84: 150, 1983/84: 2016 yrkande 29 och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar samt med bifall till motionerna 1983/84: 86 yrkandena 16 samt 17 i denna del, 1983/84: 92, 1983/84: 97, 1983/84: 100

yrkandena 33 samt 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkandena 1 samt 2 i denna del, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112, 1983/84: 133 godkänner vad utskottet förordat.

Under förutsättning av bifall till mom. 1

2. att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar fastställer planeringsramar i övrigt för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen i enlighet med vad utskottet förordat.

2. Förskollärar- och fritidspedagogutbildning i Uppsala, Borås och Visby (mom. 1)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet vill" och på s. 7 slutar "yrkande 32" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att man vid universitetet i Uppsala under senare år har ägnat sig åt en intressant kunskapsutveckling avseende barnomsorgsutbildningarna. Man har utvecklat överbryggande kurser för förskollärare och fritidspedagoger och har på ett helt annat sätt integrerat dessa linjer vid universitetet än vad som skett vid övriga universitet. En nedläggning av nämnda utbildningar i Uppsala skulle därför enligt UHÄ få allvarliga konsekvenser för barnomsorgsutbildningarna även vid andra högskolor. Utskottet delar denna bedömning. Utskottet föreslår därför att barnomsorgsutbildningen i Uppsala behålls men att det där finns kvar 174 platser på förskollärlinjen och 90 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen.

Barnomsorgsutbildningarna utgör en väsentlig del av högskolans i Borås totala verksamhet. För högskolan i Borås föreslår utskottet organisation för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen med 120 resp. 30 nybörjarplatser.

Förskollärarytbildningen om 60 nybörjarplatser i Visby, som anordnas av högskolan för lärarutbildning i Stockholm, bör bibehållas.

Utskottet föreslår att riksdagen beträffande dels bibehållande av förskollärar- och fritidspedagoglinjerna vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås samt den del av förskollärarytbildningen i Stockholm som är förlagd till Visby, dels bibehållande av förskollärarytbildning om 354 nybörjarplatser och fritidspedagogutbildning om 120 nybörjarplatser på dessa orter med avslag på propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100 och motionerna 1983/84: 86 yrkandena 16 samt 17 i denna del, 1983/84: 92, 1983/84: 95, 1983/84: 97, 1983/84: 100 yrkandena 32, 33 samt 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkandena 1 samt 2 i denna del, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112, 1983/84: 133 och 1983/84: 2016 yrkande 29 samt med bifall till motionerna 1983/84: 150 och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar godkänner vad utskottet förordat.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen beträffande dels bibehållande av förskollärary- och fritidspedagoglinjerna vid universitetet i Uppsala och högskolan i Borås samt den del av förskollärarytbildningen i Stockholm som är förlagd till Visby, dels bibehållande av förskollärarytbildning om 354 nybörjarplatser och fritidspedagogutbildning om 120 nybörjarplatser på dessa orter med avslag på propositionerna 1983/84: 40 och 1983/84: 100 och motionerna 1983/84: 86 yrkandena 16 samt 17 i denna del, 1983/84: 92, 1983/84: 95, 1983/84: 97, 1983/84: 100 yrkandena 32, 33 samt 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkandena 1 samt 2 i denna del, 1983/84: 109, 1983/84: 110, 1983/84: 112, 1983/84: 133, 1983/84: 2016 yrkande 29 samt med bifall till motionerna 1983/84: 150 och 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar godkänner vad utskottet förordat.

3. Planeringsramar för förskollärarynlinjen och fritidspedagoglinjen (mom. 2)

Per Unckel, Rune Rydén, Birgitta Rydle och Göran Allmér (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet finner" och slutar "och fritidspedagoglinjen" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker i enlighet med motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del att antalet nybörjarplatser på förskollärarynlinjen minskas med ytterligare 300 och på fritidspedagoglinjen med ytterligare 90 jämfört med vad regeringen föreslagit. Samtidigt avstyrks motion 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar. Utskottet föreslår att riksdagen fastställer planeringsramar i övrigt för förskollärarynlinjen och fritidspedagoglinjen i enlighet med vad utskottet förordat.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och med avslag på motion 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar fastställer planeringsramar i övrigt för förskollärarynlinjen och fritidspedagoglinjen i enlighet med vad utskottet förordat.

4. Planeringsramar för förskollärarynlinjen och fritidspedagoglinjen (mom. 2)

Björn Samuelson (vbk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet finner" och slutar "och fritidspedagoglinjen" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion 1983/84: 2056 får utbyggnaden av barnomsorgen inte bara ske kvantitativt. Den måste också innebära kvalitativa förbätt-

ringar. En sådan kvalitativ utbyggnad kan åstadkommas genom bl. a. mindre barngrupper och ökad personaltäthet. Dylika åtgärder förutsätter personalökningar och i vissa fall också bättre utbildad personal.

Av nämnda skäl kan utskottet inte tillstyrka regeringens förslag om nedskärningar av utbildningskapaciteten. I enlighet med det i motion 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 framförda önskemålet förordar utskottet därför att antalet nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen och förskollärlinjen nästa budgetår blir oförändrat, dvs. 1 078 resp. 3 492. Samtidigt avstyrks motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del. Utskottet föreslår att riksdagen fastställer planeringsramar i övrigt för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen i enlighet med vad utskottet förordat.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 2056 yrkandena 1 och 2 i motsvarande delar och med avslag på motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del fastställer planeringsramar i övrigt för förskollärlinjen och fritidspedagoglinjen i enlighet med vad utskottet förordat,

5. Planeringsramar för andra lärarutbildningslinjer än förskollärlar- och fritidspedagoglinjerna (mom. 3)

Per Unckel, Rune Rydén, Birgitta Rydle och Göran Allmér (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet erinrar" och slutar "proposition 1983/84: 100" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker förslagen i motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del, nämligen att planeringsramarna för mellanstadielärlinjen och ämneslärlinjen skall minskas med 60 resp. 100 platser. Motionerna 1983/84: 86 yrkande 17, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del och 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del bör avslås och planeringsramar i övrigt fastställas i enlighet med proposition 1983/84: 100.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del, med anledning av proposition 1983/84: 100 och med avslag på motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del och 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del fastställer planeringsramar i övrigt i enlighet med vad utskottet förordat,

6. Planeringsramar för andra lärarutbildningslinjer än förskollärary- och fritidspedagoglinjerna (mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Kerstin Göthberg (c) och Pär Granstedt (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet erinrar" och slutar "proposition 1983/84: 100" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker att vid universitetet i Uppsala planeringsramarna skall minskas för vårdlärarlinjen med 72 nybörjarplatser, för ämneslärarlinjens avslutande del med 60 platser och för hushållslärarlinjen med 12 platser. Motionerna 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del bör avslås och planeringsramar i övrigt fastställas i enlighet med proposition 1983/84: 100.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med anledning av proposition 1983/84: 100 och motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del och med avslag på motionerna 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del fastställer planeringsramar i övrigt i enlighet med vad utskottet förordar,

7. Planeringsramar för andra lärarutbildningslinjer än förskollärary- och fritidspedagoglinjerna (mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Jörgen Ullenhag (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Regeringen har" och slutar "proposition 1983/84: 100" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker dels motion 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, dels att vid universitetet i Uppsala planeringsramarna skall minskas för vårdlärarlinjen med 72 nybörjarplatser, för ämneslärarlinjens avslutande del med 60 platser och för hushållslärarlinjen med 12 platser. Motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del bör avslås och planeringsramar i övrigt fastställas i enlighet med proposition 1983/84: 100.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, med anledning av proposition 1983/84: 100 och motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del och med avslag på motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del fastställer planeringsramar i övrigt i enlighet med vad utskottet förordar,

8. Vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare (mom. 4)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Vidareutbildning av" och slutar "och 1983/84: 2319" bort ha följande lydelse:

Vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare sker nu vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm (24 platser) och vid högskolan i Kristianstad (30 platser). Utskottet anser att denna vidareutbildningsmöjlighet för förskollärarna bör byggas ut av flera skäl. Det är för det första viktigt med en ökad samverkan mellan förskolan och grundskolans lågstadium. Denna samverkan underlättas om flera lågstadielärare har kunskap även om förskolans arbetssätt. Det är också enligt utskottets mening betydelsefullt att skapa flera vidareutbildningsmöjligheter för förskollärare.

Vid högskolan i Karlstad har en vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare förberetts. Förslaget har tillstyrkts av regionstyrelsen för Göteborgs högskoleregion och av UHÄ.

Mot den här redovisade bakgrunden föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84: 1731 och 1983/94: 2319 som sin mening ger regeringen till känna att förslag bör föreläggas riksdagen om lokalisering till Karlstad av vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. att riksdagen beträffande vidareutbildning av förskollärare till lågstadielärare med bifall till motionerna 1983/84: 1731 och 1983/84: 2319 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Medelsanvisning (mom. 5)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 3 och 5

Per Unckel, Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet hänvisar" och slutar "757 548 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till vad som anförts i ärendet i betänkandet UbU 1983/84: 18 och avstyrker motion 1983/84: 993 yrkande 2.

Utskottet tillstyrker motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och föreslår att anslaget minskas med 6.8 milj. kr. för budgetåret 1984/85. Utskottet avstyrker med hänvisning till vad som anförts i det föregående motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del och föreslår att riksdagen till Utbildning för undervisningsyrken för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 750 748 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del, med anledning av proposition 1983/84: 100 och med avslag på motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 993 yrkande 2, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del till *Utbildning för undervisningsyrken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 750 748 000 kr.,

10. Medelsanvisning (mom. 5)

Under förutsättning av bifall till reservation 6

Kerstin Göthberg (c) och Pär Granstedt (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet hänvisar" och slutar "757 548 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till vad som anförts i ärendet i betänkandet UbU 1983/84: 18 och avstyrker motion 1983/84: 993 yrkande 2.

Utskottet tillstyrker motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del och 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del och föreslår att anslaget minskas med 3,4 milj. kr. för budgetåret 1984/85. Utskottet avstyrker med hänvisning till vad som anförts i det föregående motionerna 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del och föreslår att riksdagen till *Utbildning för undervisningsyrken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 754 148 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del och 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, med anledning av proposition 1983/84: 100 och med avslag på motionerna 1983/84: 993 yrkande 2, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del föreslår att riksdagen till *Utbildning för undervisningsyrken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 754 148 000 kr.

11. Medelsanvisning (mom. 5)

Under förutsättning av bifall till reservation 7

Jörgen Ullenhag (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet hänvisar" och slutar "757 548 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till vad som anförts i ärendet i betänkandet UbU 1983/84: 18 och avstyrker motion 1983/84: 993 yrkande 2.

Utskottet tillstyrker motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del och 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del och föreslår att anslaget minskas med 3,8 milj. kr. för budgetåret 1984/85. Utskottet avstyrker med hänvisning till vad som anförts i det föregående motionerna 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del och föreslår att riksdagen till Utbildning för undervisningsyrken för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 753 748 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del och 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, med anledning av proposition 1983/84: 100 och med avslag på motionerna 1983/84: 993 yrkande 2, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del, 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del till *Utbildning för undervisningsyrken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 753 748 000 kr.,

12. Medelsanvisning (mom. 5)

Under förutsättning av bifall till reservation 2 samt reservation 17 till UhU 1983/84: 18

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet hänvisar" och slutar 757 548 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till vad som anförts i ärendet i reservation 17 till betänkandet UbU 1983/84: 18 och tillstyrker motion 1983/84: 993 yrkande 2. Likaså tillstyrker utskottet motion 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del. Anslaget bör ökas med 18 milj. kr. för budgetåret 1984/85. Utskottet avstyrker med hänvisning till vad som anförts i det föregående motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del och föreslår att riksdagen till Utbildning för undervisningsyrken för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 775 548 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84: 993 yrkande 2 och 1983/84: 2056 yrkande 1 i denna del med anledning av proposition 1983/84: 100 och med avslag på motionerna 1983/84: 86 yrkande 17 i denna del, 1983/84: 100 yrkande 34 i denna del, 1983/

84: 101 yrkande 2 i denna del, 1983/84: 1004 yrkande 1 i denna del och 1983/84: 2016 yrkande 37 i denna del till *Utbildning för undervisningsyrken* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 775 548 000 kr.,

13. Utbildningsarvoden (mom. 8)

Kerstin Göthberg (c), Pär Granstedt (c) och Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Utskottet uttalade" och slutar "1983/84: 2309" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att slopandet av utbildningsarvodena på vissa yrkeslärarutbildningslinjer fr. o. m. den 1 juli 1983 medför att många, som skulle vara väl skickade för sådana utbildningar och såsom lärare, inte söker till dem. Av de behörighetskrav som gäller för antagning till yrkespedagogisk utbildning, nämligen gedigen grundutbildning och många års yrkeserfarenhet, följer att många tänkbara sökande har kommit så långt i sina liv att de är familjeförsörjare eller eljest har stora ekonomiska åtaganden. En stor del av yrkeslärarna är obehöriga och i behov av utbildningen i fråga, men måste nu av ekonomiska skäl avstå ifrån att skaffa sig behörighet. Riksdagen bör med bifall till motionerna 1983/84: 440 och 1983/84: 2309 begära att regeringen på nytt ser över frågan om utbildningsarvoden för studerandena vid de yrkespedagogiska linjerna syftande till ett återinförande av arvoden av detta slag.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen beträffande utbildningsarvode åt studerande på vissa lärarutbildningslinjer med bifall till motionerna 1983/84: 440 och 1983/84: 2309 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

14. Utbildning för personalen inom barnomsorgen (mom. 9)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Utskottet erinrar" och på s. 11 slutar "1983/84: 2289" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att utbildningens kvalitet måste förbättras. Detta bör kunna åstadkommas genom en enhetlig fyra-årig högskoleutbildning, i vilken ingår ett års yrkespraktik. Vad utskottet sålunda anfört med bifall till motionerna 1983/84: 2055, 1983/84: 2056 yrkande 3 och 1983/84: 2289 bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. att riksdagen beträffande enhetlig utbildning för all personal inom barnomsorgen med bifall till motionerna 1983/84:2055, 1983/84:2056 yrkande 3 och 1983/84:2289 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

15. Förändringar av lärarutbildningen (mom. 10)

Per Unckel, Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Beredning av" och slutar "1983/84: 2534 yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet noterar att frågan om en reformering av lärarutbildningen f. n. bereds inom regeringskansliet. De utgångspunkter för en sådan reform som anges i motion 1983/84: 2016 yrkande 28 har sin grund i en strävan att stärka lärarrollen. Motionärerna framhåller att det läggs ett stort ansvar på de lärare som tillsammans med föräldrarna skall fostra den uppväxande generationen. Det är därför enligt deras mening väsentligt att lärarna i sin yrkesutövning har stöd av en utbildning som ger såväl gediget ämneskunskande som beredskap att lösa de problem som skolan har att brottas med. Utskottet delar den syn på en reformerad lärarutbildning motionärerna gett uttryck för och anser att riksdagen med bifall till yrkande 28 i motionen som sin mening bör ge regeringen till känna att lärarutbildningen snarast bör reformeras enligt de riktlinjer som redovisas i motionen.

Vid riksdagens bifall till yrkande 28 i motion 1983/84: 2016 blir önskemålen i motionerna 1983/84: 1697 och 1983/84: 2534 yrkande 3 beträffande en reformerad lärarutbildning i viss utsträckning tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen beträffande förändringar av lärarutbildningen med bifall till motion 1983/84: 2016 yrkande 28 och med anledning av motionerna 1983/84: 1697 och 1983/84: 2534 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

16. Förändringar av lärarutbildningen (mom. 10)

Kerstin Göthberg (c) och Pär Granstedt (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Beredning av" och slutar "1983/84: 2534 yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion 1983/84: 1697 har utvecklingen inom skolväsendet under de senaste åren kännetecknats av decentralisering och ett ökat lokalt ansvarstagande. Den nuvarande lärarutbildningen, som har sin grund i ett utredningsarbete från början av 1960-talet, har emellertid utformats för andra förutsättningar och krav än vad som gäller i dag. Utskottet

delar motionärernas uppfattning att en reformering av lärarutbildningen är angelägen och att detta i synnerhet gäller klasslärarutbildningen. En förändring bör i enlighet med motionen inriktas på att ge de blivande lärarna goda ämneskunskaper samt kunskaper om skolan och om samhällets avsikter med skolan. De etiska frågorna samt frågor om miljö och jämställdhet är också viktiga.

Vid riksdagens bifall till motion 1983/84: 1697 och 1983/84: 2534 yrkande 3 blir önskemålen i motion 1983/84: 2016 yrkande 28 i viss utsträckning tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen beträffande förändringar av lärarutbildningen med bifall till motionerna 1983/84: 1697 och 1983/84: 2534 yrkande 3 och med anledning av motion 1983/84: 2016 yrkande 28 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

Särskilt yttrande

Högskoleutbildning på Gotland

Kerstin Göthberg (c) och Pär Granstedt (c) anför:

Man bör snarast undersöka möjligheterna till nya utbildningar på Gotland, bl. a. i turism, friskvård, energiteknik, vattenbruk, småföretagarutbildning och ADB. Ambitionerna att utveckla förutsättningarna för högskolestudier i ett län som Gotland är i linje med högskolereformens syften om regional spridning av högskoleverksamhet. Detta uttrycks av departementschefen i budgetproposition 1982/83 (bil. 10 s. 377) på följande sätt:

I detta perspektiv framträder också än klarare betydelsen av en annan del av högskolereformen, nämligen den regionala spridningen av högskoleutbildningen. De mindre högskoleenheterna utanför universitetsorterna har redan blivit verksamma instrument för att förbättra förutsättningarna för sina resp. regioners utveckling. De fångar upp impulser från det omgivande samhället för att utveckla nya utbildningar, erbjuda fortbildning och vidareutbildning och utveckla forsknings- och utvecklingsverksamhet för bl. a. små och medelstora företag och offentliga verksamheter av skilda slag. Dessa högskoleenheter är, med den spridda geografiska fördelning vårt näringsliv har, utomordentligt viktiga för att behålla livskraften i detta. Därmed bidrar de också till att säkerställa arbetstillfällena i regionerna.

Den nu uppkomna situationen när det gäller högskoleutbildning på Gotland kräver aktiva åtgärder från de planerande myndigheternas sida.

Sammanställning av remissyttranden över proposition 1983/84: 40 bilaga 6 punkt 5 jämte vissa motioner (fritidspedagog- och förskolläraryrutbildning)

Efter remiss i ärendet har yttranden avgivits av byggnadsstyrelsen och av universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) efter hörande av berörda högskoleenheter.

Byggnadsstyrelsen anför beträffande lokalerna för förskolläraryr- och fritidspedagogutbildning i Borås, Uppsala och Visby följande:

Förskolläraryr- och fritidspedagogutbildningen i *Borås* bedrivs i statens fastighet i kv. Balder. Lokalerna färdigställdes 1982 och borde under den närmaste femtonårsperioden endast kräva normalt fastighetsunderhåll.

I *Uppsala* är utbildningen lokaliserad dels till statens fastighet i kv. Seminariet (fritidspedagoger) dels till två förhyrningar i centrala Uppsala (förskollärare). Den förstnämnda fastigheten är uppförd 1916 men är väl underhållen och torde under den närmaste femtonårsperioden endast kräva normalt fastighetsunderhåll.

Vad slutligen gäller förskolläraryrutbildningen i *Visby* så är den lokaliserad i en nyligen iordningsställd förhyrning.

En nedläggning av verksamheten i *Borås* innebär att stora lokalareor blir disponibla i kv. Balder. För närvarande föreligger inget behov av lokaler för annan statlig utbildningsverksamhet. Merparten av lokalerna kan efter måttlig anpassning utnyttjas för kontorsverksamhet och successivt ersätta motsvarande inhyrda lokaler.

I *Uppsala* skulle en nedläggning medföra att förhyrda lokaler motsvarande en hyreskostnad av ca 2 miljoner kronor skulle kunna lämnas. I princip innebär detta att vissa verksamheter flyttas till kv. Seminariet och Dragarbrunnsgatan 24. Samtidigt friställs förhyrningar på andra ställen. Anpassning av de förstnämnda lokalerna till nya verksamheter torde innebära begränsade investeringskostnader.

De för förskolläraryrutbildningen förhyrda lokalerna i *Visby* kan vid en avveckling av verksamheten lämnas. Lokalkostnaden uppgick bå 1982/83 till drygt 0,9 miljoner kronor.

Universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) redovisar inledningsvis följande:

Enligt UHÄ:s uppfattning är den nuvarande dimensioneringen av både fritidspedagog- och förskolläraryrslinjen för hög. Mycket pekar mot att dessa utbildningar behöver minskas lång mer än vad som regeringen föreslagit i proposition 1983/84: 40 inom den närmaste femårsperioden. Eventuella nedläggningar av dessa linjer på vissa orter bör i princip ske efter en totalbedömning sedd i ett riksperspektiv. UHÄ har för avsikt att ge ett sådant sammanvägt förslag i anslagsframställningarna för budgetåret 1985/86. Enligt UHÄ synes det i detta fall olyckligt att bryta ut några orter ur denna totala sammanvägning. Genom att högskolan fått proposition 1983/84: 40 på remiss har UHÄ haft vissa möjligheter att bedöma regeringens

förslag i förhållande till de förslag UHÄ har för avsikt att ge i nästa anslagsframställning.

UHÄ anser vidare att det bör vara möjligt att reducera antalet nybörjarplatser vid de flesta högskoleenheterna högst betydligt innan det blir aktuellt med nedläggning av dessa utbildningar.

UHÄ fortsätter:

Vid universitetet i Uppsala har man under senare år ägnat sig åt en intressant kunskapsutveckling avseende barnomsorgsutbildningarna. Man har utvecklat överbyggande kurser för förskollärare och fritidspedagoger och har på ett helt annat sätt integrerat dessa linjer vid universitetet än vad som skett vid övriga universitet. En nedläggning av nämnda utbildningar i Uppsala skulle därför få allvarliga konsekvenser för barnomsorgsutbildningarna även vid andra högskolor.

UHÄ vill med hänsyn till ovanstående föreslå att nedskärningar i Uppsala begränsas till 60 nybörjarplatser på fritidspedagoglinjen och 72 platser på förskollärlinjen.

För att komma upp till den totala besparingsnivån på ca 20 miljoner kr. som regeringen föreslagit i proposition 1983/84: 40 bör man ansluta sig till Uppsalas förslag till nedskärning beträffande praktisk-pedagogisk utbildning enligt äldre studieordning. Enligt UHÄ:s uppfattning bör 48 årsstudieplatser återstå. Detta innebär en besparing på 1 138 tkr. Övriga förslag som universitetet lämnat och som överensstämmer med motion 1983/84: 86 bör övervägas i anslutning till anslagsframställningen för budgetåret 1985/86.

Regeringen föreslår i sin proposition en nedläggning av förskollärlinjen i Visby. UHÄ instämmer i detta förslag. Med hänsyn till att planeringstiden nu är alltför kort föreslår UHÄ att beslut fattas om nedläggning av utbildningen i Visby fr. o. m. budgetåret 1985/86 och att utbildningen skärs ned med 30 nybörjarplatser budgetåret 1984/85.

Beträffande högskolan i Borås förordar UHÄ också en nedskärning av antalet nybörjarplatser i stället för en nedläggning av aktuella linjer. Som framgår av såväl högskolans i Borås eget yttrande som regionstyrelsens i Göteborg så utgör barnomsorgsutbildningarna en väsentlig del av högskolans totala verksamhet. Vidare är arbetsmarknadssituationen i Älvsborgs län på intet sätt sämre än i andra län. Borås bl. a. tillhör förmodligen de få kommuner som planerar en utbyggnad av barnomsorgen det närmaste året.

För högskolan i Borås föreslår UHÄ en minimiorganisation för fritidspedagoglinjen och förskollärlinjen med 30 nybörjarplatser respektive 72.

För att komma upp till den totala minskningen av antalet utbildningsplatser, som finns i proposition 1983/84:40, vilket UHÄ finner angeläget i dagens perspektiv på arbetsmarknaden, föreslår UHÄ att utskottet lägger UHÄ:s förslag till minskningar i anslagsframställningen för budgetåret 1984/85 som grund. Dessutom föreslår UHÄ en ytterligare nedskärning av förskollärlinjen vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm så att den totala nedskärningen budgetåret 1984/85 blir 360 nybörjarplatser.

Beträffande fritidspedagoglinjen föreslår UHÄ, utöver ovan nämnda nedskärningar i Uppsala och de nedskärningar som UHÄ tidigare föreslagit i anslagsframställningen för budgetåret 1984/85, en minskning med 12 platser i Örebro, 6 i Luleå samt 30 i Stockholm. Sammanlagt skulle detta ge en nedskärning av fritidspedagoglinjen med 120 nybörjarplatser.

UHÄ:s förslag till minskningar samt planeringsram för de enheter där minskningar föreslås budgetåret 1984/85:

Fritidspedagoglinjen

Enhet	Minskning	Planeringsram
Stockholm	– 30	154
Uppsala	– 60	30
Falun/Borlänge	– 6	30
Örebro	– 12	60
Lund/Malmö	– 6	90
Luleå	– 6	30
Summa	–120	

Förskollärlinjen

Enhet	Minskning	Planeringsram
Stockholm	–120*	810
Uppsala	– 72	102
Eskilstuna/Västerås	– 6	120
Gävle/Sandviken	– 12	132
Linköping	– 24	144
Lund/Malmö	– 30	300
Kristianstad	– 18	120
Göteborg	– 30	210
Borås	– 48	72
Summa	–360	

* Avser 30 platser i Visby och resten i Stockholmsområdet

UHÄ:s förslag till reducerad dimensionering av fritidspedagog- och förskollärarytbildningarna i Uppsala anses beträffande lokalkostnaderna innebära att förhyrningarna kan minska i nästan samma omfattning som vid nedläggningsalternativet.

En minoritet i UHÄ:s styrelse förordar för sin del en nedläggning av förskolläraryt- och fritidspedagogutbildningarna i Borås och i Visby.

Innehållsförteckning

Propositionerna	1
Motionerna	1
Remissyttrandena	5
Utskottet	5
Planeringsramar m. m.	5
Medelsanvisning	8
Övriga frågor	8
Hemställan	11
Reservationer	
1 Förskolläro- och fritidspedagogutbildning i Uppsala, Borås och Visby (mom. 1)	13
2 Förskolläro- och fritidspedagogutbildning i Uppsala, Borås och Visby (mom. 1)	15
3 Planeringsramar för förskollärolinjen och fritidspedagoglinjen (mom. 2)	16
4 Planeringsramar för förskollärolinjen och fritidspedagoglinjen (mom. 2)	16
5 Planeringsramar för andra läroutbildningslinjer än förskolläro- och fritidspedagoglinjerna (mom. 3)	17
6 Planeringsramar för andra läroutbildningslinjer än förskolläro- och fritidspedagoglinjerna (mom. 3)	18
7 Planeringsramar för andra läroutbildningslinjer än förskolläro- och fritidspedagoglinjerna (mom. 3)	18
8 Vidareutbildning av förskolläro till lågstadieläro (mom. 4) ...	19
9 Medelsanvisning (mom. 5)	19
10 Medelsanvisning (mom. 5)	20
11 Medelsanvisning (mom. 5)	20
12 Medelsanvisning (mom. 5)	21
13 Utbildningsarvoden (mom. 8)	22
14 Utbildning för personalen inom barnomsorgen (mom. 9)	22
15 Förändringar av läroutbildningen (mom. 10)	23
16 Förändringar av läroutbildningen	23
Särskilt yttrande	
Högskoleutbildning på Gotland	24
Bilaga	
Sammanställning av remissyttrandena över proposition 1983/84: 40 bilaga 6 punkt 5 jämte vissa motioner (fritidspedagog- och förskolläro- utbildning)	25